

The Relationship between Self-Esteem and Academic Dishonesty with the Mediating Role of Happiness in Second Secondary Students of Ilam City

Arshida Sayadi^{*1}, Shahin Ghiasi², Afshin Mousavi³

¹ Master's Degree, Department of Educational Psychology, Islamic Azad University, Ilam branch, Ilam, Iran

² Assistant Professor, Department of Elementary Education, Ilam Branch, Islamic Azad University, Ilam, Iran

³ Master's Degree, Department of Educational Psychology, Islamic Azad University, Ilam branch, Ilam, Iran

* **Corresponding author:** arshida.sayadi62@gmail.com

Received: 2024-10-11

Accepted: 2024-11-08

Abstract

The purpose of this research is to investigate the relationship between self-esteem and academic dishonesty with the mediating role of happiness in secondary school students of Ilam city. The descriptive-correlational research method was the statistical population of secondary school students in Ilam city. 371 people were selected using Cochran's formula for determining the sample size using the staged cluster method of selection, information was collected through the questionnaires of Cooper Smith's self-esteem, academic dishonesty of Stephens and Golbach, and Oxford happiness, and data analysis was done using SPSS22 statistical software. accepted The statistical method used for data analysis was Pearson, Baron and Kenny correlation coefficient and bootstrap. The results showed a significant relationship between self-esteem and academic dishonesty based on the mediating role of happiness in the studied students. The correlation coefficient between self-esteem and academic dishonesty was -0.66, between self-esteem and happiness was 0.58, and between happiness and academic dishonesty was -0.73. The results of the research can be designed and implemented in the form of suitable management programs in order to prevent the academic dishonesty of secondary school students.

Keywords: Self-esteem, Academic dishonesty, Happiness, Secondary school students of Ilam city

© 2023 Journal of Mental Health in School (JMHS)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article: Sayadi, A & et al. (2025). The Relationship between Self-Esteem and Academic Dishonesty with the Mediating Role of Happiness in Second Secondary Students of Ilam City. *JMHS*, 3(1): 28-36.

رابطه عزت نفس با عدم صداقت تحصیلی با نقش میانجیگری شادکامی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام

آرشیدا صیادی^{۱*}، شهین غیائی^۲، افشین موسوی^۳

^۱ کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی تربیتی، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام، ایلام، ایران
^۲ استادیار گروه آموزش ابتدایی، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران
^۳ کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام، ایلام، ایران
 * نویسنده مسئول: arshida.sayadi62@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۸/۱۸

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۷/۲۰

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه عزت نفس و عدم صداقت تحصیلی با نقش میانجیگری شادکامی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام است. روش تحقیق توصیفی-همبستگی، جامعه آماری دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام بود. ۳۷۱ نفر با استفاده از فرمول تعیین حجم نمونه کوکران به روش خوشه ای مرحله ای انتخاب، اطلاعات از طریق پرسشنامه‌های عزت نفس کوپر اسمیت، عدم صداقت تحصیلی استفنز و گلباچ و شادکامی آکسفورد جمع آوری، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS22 صورت پذیرفت. روش آماری مورد استفاده تحلیل داده‌ها، ضریب همبستگی پیرسون، بارون و کنی و بوت استرپ بود. نتایج رابطه معنا دار بین عزت نفس و عدم صداقت تحصیلی بر اساس نقش میانجیگری شادکامی در دانش آموزان مورد مطالعه نشان داد. ضریب همبستگی بین عزت نفس با عدم صداقت تحصیلی ۰/۶۶-، بین عزت نفس با شادکامی ۰/۵۸+ و بین شادکامی با عدم صداقت تحصیلی ۰/۷۳- بود. دستاوردهای پژوهش می تواند به صورت برنامه های مدیریتی مناسب به منظور جلوگیری از عدم صداقت تحصیلی دانش آموزان متوسطه دوم طراحی و اجرا شود.

واژگان کلیدی: عزت نفس، عدم صداقت تحصیلی، شادکامی، دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه سلامت روان در مدرسه محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: صیادی، آرشیدا؛ غیائی، شهین؛ موسوی، افشین. (۱۴۰۴). رابطه عزت نفس با عدم صداقت تحصیلی با نقش میانجیگری شادکامی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام. فصلنامه سلامت روان در مدرسه، ۳(۱): ۲۸-۳۶.

مقدمه

انسان هایی متعهد، عدالت خواه، نیک منش و صادق تربیت کند. در جهان امروز، آموزش و پرورش هم‌دوش خانواده، به عنوان یک سازمان رسمی، وظیفه ی تربیت و انتقال ارزش ها و هنجارهای اجتماعی به دانش آموزان را عهده دار است. باورها و

رعایت اصول و ارزش های اخلاقی، در همه ابعاد زندگی بشر یکی از مهمترین راه های حفظ و ارتقا سلامت زندگی اجتماعی است. نظام آموزشی و تعلیم و تربیت، همواره سعی می کند

بودن خود دارد. این ادراک از تجاری ناشی می شود که شخص در طی دوران زندگی خود کسب کرده است که هم می تواند به عنوان یک صفت پایدار و هم به عنوان یک متغیر حالتی در نظر گرفته شود (Crocker & Knight, 2005).

یکی از مهمترین شاخص هایی که باعث تشکیل و تداوم عزت نفس در فرد می گردد، شادکامی است. به تعبیری شادکامی از مؤلفه های اساسی زندگی افراد به شمار می رود. در این مورد تعاریف متعددی توسط نظریه پردازان ارائه شده است که در همه آنها به نوعی تجربه کردن احساسات مثبت به چشم می خورد. شادی یعنی احساسات مثبت زیاد، رضایت بالا از زندگی و نداشتن احساسات منفی است. این سه عامل، عوامل مهمی در بهزیستی می باشند. مقایسه خود، فرآیندهای بین فردی طلب حمایت از دیگران را منعکس می کند. این مفهوم (خود مقایسه گری) با کارکرد روان شناختی و اجتماعی مثبت همراه شده است و پیش بینی کننده پیامدهای مثبتی همچون عزت نفس است. پژوهش Okan & Colleagues (2009) نشان داد که شادکامی با موفقیت در بسیاری از حوزه های زندگی همراه است. آنان همچنین دریافته اند که شادکامی گرایشی به طور مثبت با متغیرهای انگیزشی مرتبط است که عملکرد تحصیلی را ترقی می دهد. شادکامی یک انسان ارتباط نزدیکی با عزت نفس او دارد، چراکه انسانی شادمان است که عملکرد مطلوبی در زندگی خود داشته باشد و بتواند وظایف خود را با اعتماد به نفس و اطمینان انجام دهد. همه این موارد به نوعی با عزت نفس فرد مرتبط هستند. اگر شخصی عزت نفس پایینی داشته باشد، در کارهای خود دچار مشکل می شود، اعتماد به نفس پایینی دارد و نیز سطح شادکامی او کم خواهد بود. گاهی مسائل آموزشی به صورت حاد درآمده و جنبه های مختلف زندگی آنها، مانند شادکامی و سلامت روان آنان را تحت تأثیر قرار می دهد (استادیان، قنوتی و کجیاف نژاد، ۱۳۹۰).

در پژوهش حاضر رابطه ی میان تقلب و مؤلفه های معرفی شده بررسی خواهد شد. نکته ی مهم این است که دانش آموزان و سهولت امر تقلب در فعالیت های کلاسی با توجه به اینکه دانش آموزان شهروندان آینده این جامعه هستند لذا آموزش کنترل درونی به دانش آموزان و عدم تقلب در هنگام نبود کنترل بیرونی در آموزش، امری بسیار مهم محسوب می شود که اهمیت پژوهش حاضر را دوچندان می کند.

همچنین مرور پیشینه پژوهشی نشان می دهد تاکنون تحقیقات بسیار اندک و انگشت شماری بر روی پیامدها و پیامدهای بی صداقتی تحصیلی در داخل کشور انجام شده است، لذا ضرورت دارد پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی گری شادکامی در رابطه عزت نفس با بی صداقتی تحصیلی در دانش آموزان

هنجارها نقش بسیار مهمی در شکل گیری شخصیت فرد و در نتیجه جامعه، بازی می کند. این در حالی است که عدم صداقت تحصیلی، به عنوان پدیده ای فراگیر، متضاد ارزش های اخلاقی و هنجارهای اجتماعی محسوب می شود. تقلب، نمایش غیر واقعی یک شخص از دانش فردی خویش یا وانمود کردن خویش به مثابه فردی باسواد و آگاه، با استفاده از راه ها و شیوه های دروغین و فریب آمیز تعریف شده است (Tekkaya & Tas, 2010). عدم صداقت تحصیلی پدیده ای فراگیر است که نظام های آموزشی از سالیان دور با آن روبرو بوده و بابت آن هزینه های زیادی را متحمل شده اند (Murdock, Beauchamp & Hinton et al, 2008). عدم صداقت تحصیلی به یک نگرانی بزرگ در مدارس و دانشگاه های سراسر کشور تبدیل شده است (Desalegn & Berhan, 2014). ارتکاب این تخلف در بین دانش آموزان با توجه به حساسیت موضوع، از اهمیت بیشتری برخوردار است (Sanago, Kalanteri, Kashefi, Majnoni, Joibari, 2017) چرا که می تواند عواقب جدی بر زندگی انسان و ارزش های اجتماعی و اقتصادی بگذارد (Desalegn & Berhan, 2014). بررسی مطالعات قبلی در مورد تقلب نشان می دهد که ۶۵ تا ۱۰۰ درصد از دانش آموزان در هر دوره تحصیلی خود حداقل یک بار اقدام به تقلب کرده اند (Palmer, 2009). یافته های مطالعه (Taradi, Taradi, Dogas, 2012) نشان دادند که حدود ۹۷ درصد دانشجویان کرواسی مرتکب تقلب در امتحان شده اند (Taradi et al, 2012). تقلب سبب از بین رفتن صداقت در داخل مدرسه و بی احترامی دانش آموزان به اخلاق و ارزش ها می شود (Palmer, 2009). از جمله متغیرهایی که ارتباط آن با تقلب تحصیلی در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت، عزت نفس است.

افرادی که تقلب می کنند از عزت نفس بالایی برخوردارند، مسئولیت فردی را ترجیح داده و دوست دارند که به گونه ای ملموس از نتایج کار خود آگاه شوند (Tirgari, Azizzadeh, Heidarzadeh & Abbaszadeh, 2017). در سال های اخیر، محققان از عزت نفس بالا به عنوان یک منبع حمایتی مهم یاد کرده اند که افراد می توانند در مقابل رویدادهای منفی در زندگی روزمره (Dumont & Provost, 2000) و در مقابل وقایع نامطلوب زندگی به منظور کاهش اثراتشان از آن استفاده کنند (Ryff, 2003). از نظر محققان، پذیرش خود که به داشتن توجه مثبت به خود تعریف شده است، از جمله متغیرهای عمده در سلامت روانی است (Masoudnia, 2009). عزت نفس به احساس کلی شخص در مورد ارزش، اعتبار و شایستگی خویش مربوط می شود؛ به عبارت دیگر به ادراکی اطلاق می گردد که فرد نسبت به ارزشمند

مقیاس خانوادگی ۸ ماده، مقیاس آموزشگاهی ۸ ماده و مقیاس دروغ ۸ ماده، نمرات زیر مقیاس ها و هم چنین نمره ی کلی، امکان مشخص کردن زمینه ای را که در آن افراد واجد تصویر مثبتی از خود هستند، فراهم می سازد (Cooper Smith, 1967). شیوه نمره گذاری این آزمون به صورت صفر و یک است.

بررسی ها در ایران و خارج از ایران بیانگر آن است که این آزمون از اعتبار و روایی قابل قبولی برخوردار است. Harz and Gulen (1999) ضریب آلفای ۰/۸۸ را برای نمره کلی آزمون گزارش کرده اند. همچنین جهت سنجش روایی بین نمره کل آزمون با خرده مقیاس روان آزردن گرابی در آزمون شخصیت آیسنک، روایی واگرایی منفی و معنادار و با خرده مقیاس برون گرابی روایی همگرایی مثبت معنادار به دست آمده است. Edmondson et al (2006) نیز ضریب همسانی درونی ۰/۸۶ تا ۰/۹۰ را برای آزمون عزت نفس Cooper Smith گزارش کرده اند. Cooper Smith et al (1990) ضریب باز آزمایی را بعد از پنج هفته ۰/۸۸ و بعد از سال ۰/۷۰ گزارش کرده اند. پرسشنامه تقلب تحصیلی Stephens & Golbach دارای دارای ۴۴ سوال و شامل ۴ مولفه: ادراک تقلب همسالان (۱ تا ۶)، باور به تقلب (۷ تا ۲۱)، خنثی سازی مسئولیت (۲۲ تا ۳۲) و رفتار تقلب (۳۳ تا ۴۴) می باشد. پاسخ ها براساس طیف پنج درجه ای لیکرت می باشد.

علیوردی نیا، جانعلی زاده و عمرانی (۱۳۹۴) برای احراز روایی پرسشنامه از روایی محتوایی و برای احراز پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده کردند که نتایج روایی و پایایی پرسشنامه، مطلوب و رضایت بخش به دست آمد. برای متغیر شادکامی هم از آزمون شادکامی آکسفورد استفاده گردید. آزمون شادکامی آکسفورد ۲۹ ماده است و میزان شادکامی فرد را می سنجد. این آزمون در سال ۱۹۸۹ توسط مایک آرگایل و بر اساس پرسشنامه افسردگی بک (BDI، ۱۹۷۶) ساخته شده است. این آزمون ۲۹ عبارت چهار گزینه ای است که نمره گذاری گزینه های هر عبارت به ترتیب عبارت است از الف-صفر ب- یک ج- دو و د- سه. در پژوهشی که توسط علی پور وآگاه هریس (۱۳۸۶) آلفای کرونباخ برای کل فهرست برابر ۰/۹۱ بود. برای بررسی آزمون فرضیات پژوهش از روش ضریب همبستگی پیرسون، بارون و کنی و بوت استرپ استفاده می شود. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS22 صورت می گیرد.

یافته ها

به منظور شناخت بهتر ماهیت جامعه ای که در پژوهش مورد مطالعه قرار گرفته است و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش،

شهر ایلام صورت پذیرد. انجام پژوهش حاضر به پژوهشگران آتی کمک می کند که نقش متغیر عزت نفس و شادکامی را در بی صداقتی تحصیلی درک نموده و به آنها این امکان را می دهد که نقش متغیرهای دیگر را در پژوهش های آتی در کنار سایر عوامل لحاظ نمایند.

هدف کلی پژوهش بررسی رابطه عزت نفس با عدم صداقت تحصیلی با نقش میانجیگری شادکامی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام بود.

روش تحقیق

این پژوهش از نوع توصیفی- همبستگی است. در پژوهش های توصیفی- همبستگی، محقق به دنبال بررسی روابط بین متغیرهای مورد مطالعه می باشد. هدف، کشف رابطه علت و معلولی بین متغیرها نیست، بلکه مطالعه روابط یک یا چند متغیر با یک یا چند متغیر دیگر است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام که تعداد آنها در حدود ۱۰۷۲۹ نفر می باشد. حجم نمونه در این پژوهش بر اساس فرمول تعیین حجم نمونه کوکران برابر با ۳۷۱ نفر بود. روش نمونه گیری در این پژوهش به صورت خوشه ای چندمرحله ای انجام شد. به این صورت که بر اساس موقعیت جغرافیایی (شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز) شهر ایلام را تقسیم بندی نمودیم و از هر موقعیت جغرافیایی دو مدرسه به قید قرعه انتخاب نموده که شامل ۱۰ مدرسه شدند. در هر مدرسه ۳ کلاس (هر پایه ۱ کلاس) انتخاب شد که در مجموع ۳۰ کلاس، و از هر کلاس نیمی از دانش آموزان به پرسشنامه های پژوهش پاسخ دادند.

از متداول ترین روش جمع آوری اطلاعات استفاده از پرسشنامه است که از طریق طرح تعدادی سوال اطلاعات مورد لزوم از گروه پاسخگو دریافت می شود و در طرح و تنظیم پرسشنامه بسته به اینکه چه نوع اطلاعاتی مورد نیاز است و از چه افرادی اطلاعات کسب می شود و آیا افراد مورد مطالعه قادر به پاسخگویی به سوالات هستند یا خیر، طرح ها و انواع مختلف پرسشنامه به کار می رود. پرسشنامه ای که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است پرسشنامه های استاندارد می باشد.

پرسشنامه عزت نفس

پرسشنامه عزت نفس (SEI) شامل ۵۸ ماده است که احساسات، عقاید یا واکنش های فرد را توصیف می کند و آزمودنی باید با این مواد با علامت گذاری در چهار خانه "به من شبیه است (بله)" یا "به من شبیه نیست (خیر)" پاسخ دهد. مواد هر یک از زیر مقیاس ها عبارتند از: مقیاس عمومی ۲۶ ماده، مقیاس اجتماعی ۸ ماده،

زیر به طور خلاصه در مورد مشخصات نمونه آماری مورد نظر ارائه می‌شود.

یافته‌های توصیفی (تک متغیره)

قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شود. همچنین توصیف آماری داده‌ها، گامی در جهت تشخیص الگوی حاکم بر آن‌ها و پایه‌ای برای تبیین روابط بین متغیرهایی است که در پژوهش به کار می‌رود. با توجه به نتایج بخش اول پرسشنامه (ویژگی‌های جمعیت شناختی)، اطلاعات

جدول شماره ۱: آماره‌های توصیفی عدم صداقت تحصیلی

متغیر و ابعاد	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه
عدم صداقت تحصیلی	۱۳۴/۶۰	۳۵/۷۴	۴۴	۲۲۰
ادراک تقلب	۱۶/۹۶	۴/۸۱	۶	۳۰
باور به تقلب	۳۷/۸۲	۹/۶۳	۱۵	۷۵
خنثی سازی مسئولیت	۳۹/۵۵	۱۳/۹۳	۱۱	۵۵
رفتار تقلب	۴۰/۲۷	۱۴/۰۳	۱۲	۶۰

جدول شماره ۲: آماره‌های توصیفی عزت نفس

متغیر و ابعاد	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه
عزت نفس	۳۵/۴۱	۱۱/۸۶	۰	۵۱
عمومی	۱۷/۳۲	۶/۹۳	۰	۲۶
اجتماعی	۵/۴۶	۳/۲۳	۰	۸
خانوادگی	۶/۹۶	۳/۸۹	۰	۸
آموزشگاهی	۵/۷۴	۳/۳۲	۰	۸

همانگونه که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود میانگین و انحراف استاندارد متغیر مستقل عزت نفس (۳۵/۴۱ و ۱۱/۸۶) و مولفه‌های عمومی (۱۷/۳۲ و ۶/۹۳)، اجتماعی (۵/۴۶ و ۳/۲۳)، خانوادگی (۶/۹۶ و ۳/۸۹) و آموزشگاهی (۵/۷۴ و ۳/۳۲) می‌باشد.

همانگونه که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود میانگین و انحراف استاندارد متغیر وابسته عدم صداقت تحصیلی (۱۳۴/۶۰ و ۳۵/۷۴) و برای مولفه ادراک تقلب (۱۶/۹۶ و ۴/۸۱)، باور به تقلب (۳۷/۸۲ و ۹/۶۳)، خنثی سازی مسئولیت (۳۹/۵۵ و ۱۳/۹۳) و رفتار تقلب (۴۰/۲۷ و ۱۴/۰۳) می‌باشد.

جدول شماره ۳: آماره‌های توصیفی شادکامی

متغیر و ابعاد	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه
شادکامی	۴۱/۳۸	۱۳/۷۰	۲۹	۸۷

مقادیر پارامترهای (میانگین و واریانس) آن توزیع دارد. واریانس-های بزرگتر موجب توزیع تخت و پهن‌تر خواهد شد (بابایی و ملکی، ۱۳۸۶: ۵۱). موضوع نرمال بودن توزیع داده‌ها از مهم-ترین مقولات در انتخاب نوع آمار (پارامتری یا ناپارامتری) و آزمون فرضیه‌ها می‌باشد. برای آزمون نرمال بودن توزیع داده‌ها، دو روش عددی و گرافیکی وجود دارد که هر کدام به نوعی به این امر کمک می‌کنند. در تحقیق حاضر از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف تک نمونه‌ای استفاده شده است.

همانگونه که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود میانگین و انحراف استاندارد متغیر میانجی شادکامی (۴۱/۳۸ و ۱۳/۷۰) می‌باشد.

یافته‌های استنباطی

آزمون نرمال بودن داده‌ها

فرض بر این است که داده‌ها از جامعه‌ای با توزیع گاوس انتخاب شده‌اند (حبیب پور و صفری، ۱۳۸۸: ۴۰۱). این که تا چه حد یک توزیع نرمال، شبیه یک زنگوله به نظر برسد، بستگی به

«شادکامی» در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی‌دار نیست، پس باید گفت که با ۰/۹۹ درصد اطمینان توزیع متغیرهای تحقیق در بین نمونه آن در جامعه نرمال می‌باشد.

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که، سطح خطای آماره کولموگروف-اسمیرنف متغیر وابسته تحقیق «عدم صداقت تحصیلی»، متغیر مستقل «عزت نفس» و متغیر میانجی

جدول ۴: آزمون کولموگروف-اسمیرنف تک نمونه ای به منظور آزمون نرمال بودن متغیرهای تحقیق

متغیر میانجی	متغیر وابسته	متغیر مستقل	
شادکامی	عدم صداقت تحصیلی	عزت نفس	فراوانی
۳۷۱	۳۷۱	۳۷۱	کولموگروف-اسمیرنف
۰/۵۶۹	۰/۴۱۲	۰/۳۴۸	سطح معناداری (Sig.)
۰/۱۷۴	۰/۲۰۱	۰/۱۸۵	

معناداری برابر با ۰/۰۰۱ شده که پایینتر از ۰/۰۵ خطاست. این بدان معناست که، متغیر مستقل تحقیق بر روی متغیر وابسته تحقیق از نظر آماری تأثیر معناداری می‌گذارد. بنابراین فرضیه جزئی (۱) تایید می‌شود.

فرضیه جزئی (۱): «بین عزت نفس با عدم صداقت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام رابطه معنادار وجود دارد». مطابق با نتایج جدول شماره ۵ ضریب همبستگی متغیر مستقل «عزت نفس» بر روی متغیر وابسته «عدم صداقت تحصیلی» برابر با ۰/۶۶- شده است. از سوی دیگر مقدار سطح

جدول شماره ۵: بررسی فرضیه جزئی (۱)

نتیجه	سطح معناداری (Sig)	ضریب همبستگی	فرضیه جزئی (۱)
تایید	۰/۰۰۱	-۰/۶۶	عزت نفس ← عدم صداقت تحصیلی

سوی دیگر مقدار سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۲ شده که پایینتر از ۰/۰۵ خطاست. این بدان معناست که، متغیر مستقل تحقیق بر روی متغیر میانجی تحقیق از نظر آماری تأثیر معناداری می‌گذارد. بنابراین فرضیه جزئی (۲) تایید می‌شود.

فرضیه جزئی (۲): «بین عزت نفس با شادکامی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام رابطه معنادار وجود دارد». مطابق با نتایج جدول شماره ۶ ضریب همبستگی متغیر مستقل «عزت نفس» بر روی متغیر میانجی «شادکامی» برابر با ۰/۵۸ شده؛ از

جدول شماره ۶: بررسی فرضیه جزئی (۲)

نتیجه	سطح معناداری (Sig)	ضریب همبستگی	فرضیه جزئی (۲)
تایید	۰/۰۰۲	۰/۵۸	عزت نفس ← شادکامی

۰/۰۰۱ شده که پایینتر از ۰/۰۵ خطاست. این بدان معناست که، متغیر میانجی تحقیق بر روی متغیر وابسته تحقیق از نظر آماری تأثیر معناداری می‌گذارد. بنابراین فرضیه جزئی (۳) تایید می‌شود.

فرضیه جزئی (۳): «بین شادکامی با عدم صداقت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام رابطه معنادار وجود دارد». مطابق با نتایج جدول شماره ۷ ضریب همبستگی متغیر میانجی «شادکامی» بر روی متغیر وابسته «عدم صداقت تحصیلی» برابر با ۰/۷۳- شده؛ از سوی دیگر مقدار سطح معناداری برابر با

جدول شماره ۷: بررسی فرضیه جزئی (۳)

نتیجه	سطح معناداری (Sig)	ضریب همبستگی	فرضیه جزئی (۳)
تایید فرضیه	۰/۰۰۱	-۰/۷۳	شادکامی ← عدم صداقت تحصیلی

بحث و نتیجه‌گیری

فرضیه اول: بین عزت نفس با عدم صداقت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام رابطه معنادار وجود دارد.

نتایج ضریب همبستگی نشان داد که بین عزت نفس با عدم صداقت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام رابطه معنادار وجود دارد و این یافته با نتایج پژوهش لری پور و همکاران (۱۴۰۰)، هاشمی و سلیمی (۱۴۰۰)، همخوانی دارد.

یافته‌های مطالعه David (2015) نیز نشان داد که دانشجویان با عزت نفس بالا نسبت به دانشجویان با عزت نفس پایین نگرش منفی تری نسبت به تقلب داشتند. احتمالاً با افزایش عزت نفس احساس توانمندی در فرد به وجود می‌آید و تغییرات مثبتی همچون موفقیت تحصیلی، افزایش تلاش برای کسب موفقیت، داشتن اعتماد به نفس بالا، بلند همتی در فرد به وجود می‌آید و افراد با این ویژگی از رفتارهای فریبکارانه از جمله تقلب تحصیلی امتناع خواهند کرد. بر اساس یافته‌های این پژوهش به نظر می‌رسد در آسیب‌شناسی تقلب تحصیلی بهتر است به عوامل انسانی از جمله عزت نفس و انگیزه پیشرفت تحصیلی توجه بیشتری شود. با توجه به تأثیرگذاری معکوس انگیزه پیشرفت و عزت نفس بر نگرش نسبت به تقلب تحصیلی نیاز بیش تری به رسیدگی به شرایط یادگیری و راهکارهای افزایش عزت نفس و انگیزه پیشرفت در مدرسه احساس می‌شود تا دانش آموزان را از انجام تقلب تحصیلی بازداشت. در مجموع مسؤولان و اساتید باید توجه داشته باشند که شرایط لازم از جمله امکانات مناسب در سطح مدرسه برای کلیه دانش آموزان را به منظور پیش‌گیری یا مهار تقلب تحصیلی و به دنبال آن پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فراهم کنند.

فرضیه دوم: بین عزت نفس با شادکامی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام رابطه معنادار وجود دارد.

نتایج ضریب همبستگی نشان داد که بین عزت نفس با شادکامی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام رابطه معنادار وجود دارد و این یافته با نتایج پژوهش امانی (۱۳۹۵) و بیات و یعقوبی (۱۳۹۳) همخوانی دارد.

به نظر می‌رسد عزت نفس مهمترین عامل پیشگویی کننده شادمانی و افسردگی است. مطالعات انجام شده قبلی نشان داده اند که عزت نفس مهمترین عامل شادکامی است. اما تئوری که بیان نماید شادکامی منجر به ایجاد عزت نفس می‌گردد وجود ندارد. نتایج مطالعه انجام شده در سال ۲۰۱۴ بر روی دانشجویان رشته پرستاری در کره نیز ارتباط معناداری را بین عزت نفس و

شادکامی نشان می‌دهد. درنتیج پژوهش ملکی و همکاران که بر روی ۱۱۰ دانش آموز دبیرستانی پسر انجام شد، نیز ارتباط معناداری بین عزت نفس و شادکامی یافت شد، بدین معنی که بین عزت نفس و شادکامی همبستگی مثبت وجود داشت. در مطالعه جنتی و همکاران نیز بین هوش هیجانی و عزت نفس رابطه آماری معناداری مشاهده گردید (جنتی و همکاران، ۲۰۱۲). همچنین قاسم نژاد و همکاران نیز به نتایج مشابهی دست یافتند. ملک پور و همکاران (۲۰۱۱) رابطه مثبت و معناداری بین عزت نفس و سلامت روان گزارش نمودند. در تبیین این یافته می‌توان گفت که از آنجا عزت نفس درجه تأیید و ارزشمندی است که شخص نسبت به خود احساس می‌کند بنابراین کسی که عزت نفس بالایی دارد به طور معمول احساس شادکامی بیشتری خواهد داشت. همچنین بایمستر و همکاران بیان کردند، شادی از پیامدهای عزت نفس بالا است. بدین ترتیب که افراد با عزت نفس بالا از راهبردهای خودتنظیمی سازگارتری نسبت به افراد با عزت نفس پایین استفاده می‌کنند. این افراد برای جلوگیری از ایجاد خلل در تواناییشان، پاسخ‌های مؤثرتری به شکست می‌دهند که این امر به نوبه خود منجر به گزارش سطوح بالاتری از شادی در آنها می‌شود.

فرضیه سوم: بین شادکامی با عدم صداقت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام رابطه معنادار وجود دارد.

نتایج ضریب همبستگی نشان داد که بین شادکامی با عدم صداقت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه دوم شهر ایلام رابطه معنادار وجود دارد جهت همخوانی یا ناهمخوانی با نتیجه این فرضیه پژوهشی یافت نشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که شادکامی موجب رضایت افراد از زندگی می‌شود و فردی که از زندگی و شرایط و امکانات خویش رضایت دارد، دارای آسودگی خاطر و آرامش است؛ بر این اساس ذهن فرد شادکام مشغول ناراحتی‌ها و مشکلات روزمره نمی‌باشد و به راحتی می‌تواند بر روی موضوعات مورد یادگیری تمرکز کند و در موقع نیاز پاسخگویی یادگرفته‌های خویش باشد؛ پس می‌تواند عملکرد بهتری ارائه داده و در تحصیل خویش پیشرفت داشته باشد و به دنبال تقلب نباشد. در این رابطه (McManus et al. 2005) معتقدند که نمی‌توان رابطه علت و معلولی بین شادکامی و عدم صداقت تحصیلی متصور گردید، چرا که این دو مقوله دارای تاثیرات متقابل بر یکدیگر هستند؛ یعنی همانطور که انتظار می‌رود عدم صداقت تحصیلی می‌تواند موجبات عدم رضایت خاطر و شادکامی دانش آموزان را به دنبال داشته باشد، از سوی دیگر دانش آموزی که از سطح شادکامی مناسبی برخوردار است و

هاشمی، مریم؛ سلیمی، مسعود. (۱۴۰۰). پیش بینی گرایش به تقلب تحصیلی بر اساس عزت نفس، هوش و کمال گرایی. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی. دانشگاه پیام نور اصفهان.

فهرست منابع

- Amani, R. (2015). Happiness in old age: The role of self-esteem. *Journal of Psychology of Aging* 2(1)73-80. [Persian]
- Bayat, A., Yaqoubi, A. (2013). The relationship between the self-esteem of Bo Ali Sina University students and their happiness and creativity. *Scientific Research Quarterly of Innovation and Creativity in Human Sciences* 3(4)148-164. [Persian]
- Crocker, J., Knight, K.M. (2005). Contingencies of self-worth. *Current directions in psychological science*;14(4):200-3.
- Desalegn, A.A., Berhan, A. (2014). Cheating on examinations and its predictors among undergraduate students at Hawassa University College of Medicine and Health Science, Hawassa, Ethiopia. *BMC medical education*.;14(1):89.
- Dumont, M., Provost, M.A. (2000). Resilience in adolescents: Protective role of social support, coping strategies, self-esteem, and social activities on experience of stress and depression. *Journal of youth and adolescence*.;28(3):343-63.
- Hashemi, M., Salimi, M. (2021). Prediction of academic cheating tendency based on self-esteem, intelligence and perfectionism. Master's thesis in psychology. Payam Noor University of Isfahan. [Persian]
- Larry Pour, M., Azizzadeh, M., Kazemi, M., Heydarzadeh, A., Sarafizadeh, Sh. (2021). Attitude towards academic cheating and its relationship with students' academic achievement motivation and self-esteem. *Journal of Educational Strategies in Medical Sciences*. 14(3)103-111. [Persian]
- Masoudnia, E. (2009). A Survey of Relationship between Self-esteem and Social Anxiety among Undergraduate Students. *Clinical Psychology & Personality*;1(37):49-58.

آرامش و رفاه ذهنی دارد، بهتر می تواند در امر تحصیل و کسب نتایج مناسب آموزشی فعالیت نماید و به تبع آن به موفقیت تحصیلی دست یابد. همچنین می توان گفت فشار های تحصیلی توسط خانواده و جامعه برای داشتن درس خواندن و داشتن معدل بالا، موجب محرومیت آن ها از فعالیت شادی بخش گردیده است و این مورد به رابطه بین شادکامی و عدم صداقت تحصیلی افزوده است. بنابراین از آنجایی که شادکامی یک عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی است می توان نتیجه گرفت که با افزایش شادی و نشاط فراگیران به طرق گوناگون می توان آن ها را در موفقیت تحصیلی و دستیابی آنان به مدارج بالای علمی یاری رساند؛ که این موفقیت و کسب مدارج علمی به طور مستقیم با پیشرفت اجتماعی و سربلندی کشور در ارتباط خواهد بود.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می دارند.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

منابع فارسی

- استادیان، مریم؛ قنوتی، بهمن؛ و کجیاف نژاد، هادی (۱۳۹۰). بررسی رابطه شادکامی و سلامت روان در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان. *مجله فرهنگ در دانشگاه اسلامی*، ۱۵(۲)۱۳۷-۱۴۷.
- امانی، رزیتا. (۱۳۹۵). شادکامی در دوران سالمندی: نقش عزت نفس. *مجله روان شناسی پیری* ۲(۱)۷۳-۸۰.
- بیات، احمد؛ یعقوبی، ابوالقاسم. (۱۳۹۳). رابطه عزت نفس دانشجویان دانشگاه بوعلی سینا با شادکامی و خلاقیت آنها. *فصلنامه علمی پژوهشی ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی* ۳(۴)۱۴۸-۱۶۴.
- لری پور، مرضیه؛ عزیززاده، منصوره؛ کاظمی، مجید؛ حیدرزاده، اعظم؛ صرافی زاده، شیما. (۱۴۰۰). نگرش نسبت به تقلب تحصیلی و ارتباط آن با انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس دانشجویان. *مجله راهبردهای آموزشی در علوم پزشکی*. ۱۴(۳)۱۰۳-۱۱۱.

- Golestan University of Medical Sciences about cheating in the exam. *sdmej*;14(3):219-26.
- Taradi, S.K., Taradi, M., Đogaš, Z. (2012). Croatian medical students see academic dishonesty as an acceptable behaviour: a cross-sectional multicampus study. *Journal of medical ethics:medethics-2011-100015*.
- Tekkaya, C., & Tas, Y. (2010). Personal and contextual factors associated with students' cheating in science. *The Journal of Experimental Education*, 78(4), 440- 463.
- Tirgari, B., Azizzadeh, F.M., Heidarzadeh, A., Abbaszadeh, H. (2015). The Relationship between Self-Efficacy and Achievement Motivation and Academic Adjustment in the First Year Undergraduate Students of Kerman University of Medical Sciences in. 2017.
- Murdock, T.B., Beauchamp, A.S., Hinton, A.M. (2008). Predictors of cheating and cheating attributions: Does classroom context influence cheating and blame for cheating? *European Journal of Psychology of Education*;23(4):477.
- Ostadian, M., Ghanavati, B., Kajabaf Nejad, H. (2010). Investigating the relationship between happiness and mental health among students of Behbahan Islamic Azad University. *Journal of Culture in Islamic University*, 15(2)137-147. [Persian]
- Palmer, J.J. (2009). Academic integrity: The relationships between student experience and intellectual maturity: Capella University.
- Ryff, C.D. (2003). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of personality and social psychology*.;57(6):1069.
- Sanago, A., Kalanteri, S., Kashefi, N., Majnoni, M.Z., Joibari, L. (2017). Attitude and practice of undergraduate students of